

บทที่ 3

ระเบียบการวิจัย

การศึกษาโครงการประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในจังหวัดแพร่ ผู้ศึกษาได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษามีประชากร 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรในจังหวัดแพร่ กลุ่มผู้ประกอบการโรงสีข้าวในจังหวัดแพร่ กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดแพร่ ซึ่งกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดแพร่ ได้แก่ ประชาชนผู้ที่ขึ้นทะเบียนประกันตนในโครงการรับประกันราคาข้าวในเขตจังหวัดแพร่ ซึ่งในปี 2554 มีจำนวนผู้ประกันตนในจังหวัดแพร่ทั้งหมด 40,092 ราย

ตารางที่ 3.1 รายงานการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในจังหวัดแพร่ ปี 2553/2554

	จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)	จำนวนแปลง (แปลง)	พื้นที่ปลูก (ไร่)
อำเภอเมือง	7,446	19,919	54,824.00
อำเภอร้องกวาง	4,334	9,329	31,685.25
อำเภอเด่นชัย	1,656	3,389	14,046.50
อำเภอลอง	6,942	14,286	39,964.75
อำเภอสอง	5,623	10,949	47,095.75
อำเภอสูงเม่น	6,380	10,310	46,703.75
อำเภอหนองม่วงไข่	2,192	4,970	18,629.75
อำเภอวังชิ้น	6,163	11,114	37,076.25
รวม	40,092	84,258	290,026.00

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดแพร่

การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการคำนวณจากสูตรของ ทาโร ยามานะ (Taro Yamane) ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนี้

	สูตร	$n = \frac{N}{1+Ne^2}$
เมื่อ	n	คือ ขนาดของตัวอย่าง
	N	คือ ขนาดของประชากร
	e	คือ ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่างในที่นี้กำหนดไว้ 5%

เมื่อแทนค่าลงในสูตร

$$n = \frac{40,092}{1+40,092(0.05)^2}$$

$$n = 396.4 \quad \text{ประมาณ 400 ตัวอย่าง}$$

จากการคำนวณได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรทั้งหมด 397 ราย จึงได้ออกแบบสอบถามเกษตรกรจำนวน 400 ชุด โรงสีข้าวในจังหวัดแพร่มีจำนวนทั้งหมด 20 โรง(ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศลาดสินค้าข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าวภาคเหนือ) ผู้ศึกษาจึงได้ออกแบบสอบถามเกษตรกรจำนวน 20 ชุด และเจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดแพร่ที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการประกันรายได้เกษตรกรของ 4 อำเภอที่มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในจังหวัดแพร่มากที่สุด ดังนี้ เจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาแพร่จำนวน 6 คน เจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาสูงเม่นจำนวน 4 คน เจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาเด่นชัยจำนวน 4 คน เจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาวังชิ้นจำนวน 4 คนและเจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาทุ่งไ้ย้งจำนวน 4 คน(สำนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจังหวัดแพร่) ผู้ศึกษาจึงได้ออกแบบสอบถามเกษตรกรจำนวน 20 ชุด

การศึกษาครั้งนี้ได้เลือกศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างเกษตรกร กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการโรงสีข้าว และกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรทั้งหมด จำนวน 440 ราย ดังนี้

1) กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรในจังหวัดแพร่ ที่อยู่ในพื้นที่อำเภอที่มีการเข้าร่วมโครงการมากที่สุด 4 อำเภอ จำนวน 400 ราย เลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ จากกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรอำเภอเมืองจำนวน 100 ราย เกษตรกรตัวอย่างอำเภอลองจำนวน 100 ราย เกษตรกรตัวอย่างอำเภอสูงเม่นจำนวน 100 ราย และเกษตรกรตัวอย่างอำเภอวังชิ้นจำนวน 100 ราย

2) กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการโรงสีข้าวในจังหวัดแพร่ เลือกสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 20 ราย

3) กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดแพร่ เลือกสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 20 ราย

3.2 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษานี้ผู้วิจัยใช้ทั้งข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ ดังนี้

1) **ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)** เป็นข้อมูลที่ได้จากการออกแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง เป็นข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในด้านเพศ อายุ การศึกษา รายได้ พฤติกรรมและทัศนคติที่มีต่อโครงการประกันรายได้ของเกษตรกร ตลอดจนปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่าง ๆ

2) **ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)** เป็นข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลสนับสนุนจากการศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น แหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้แก่ งานวิจัยและหนังสือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจากห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์และสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และข้อมูลเกี่ยวกับการประกันรายได้เกษตรกรจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรรวมถึงข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษานี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามจำนวน 3 ชุด โดยชุดที่ 1 ใช้สัมภาษณ์กลุ่มเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 400 ราย ชุดที่ 2 ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ประกอบการโรงสีข้าวจำนวน 20 ราย และชุดที่ 3 ใช้สัมภาษณ์กลุ่มเจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจำนวน 20 ราย เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการประกันรายได้ของเกษตรกรในจังหวัดแพร่

- 1) หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการ
- 2) โครงสร้างขั้นตอนการดำเนินโครงการประกันรายได้เกษตรกร
- 3) ขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการและหลักเกณฑ์การรับขึ้นทะเบียน

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาพฤติกรรมและทัศนคติในการเข้าร่วมโครงการประกันรายได้เกษตรกรจากผู้ประกันตนในจังหวัดแพร่

- 1) พฤติกรรมการเพาะปลูกข้าวและการซื้อขายข้าวตามการค้ำปกติ

- 2) พฤติกรรมและทัศนคติที่มีต่อการประกันรายได้เกษตรกร
- 3) การกำหนดแนวทางวิธีการรับประกันราคา ปริมาณและช่วงเวลาในการประกันรายได้เกษตรกร

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมโครงการประกันรายได้เกษตรกรของรัฐบาลในจังหวัดแพร่

- 1) ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกรณีที่มีการประกันรายได้เกษตรกร และผลกระทบจากการประกันรายได้เกษตรกร
- 2) ข้อเสนอแนะของผู้ที่เกี่ยวข้องในแต่ละด้าน เช่น การกำหนดราคาประกันที่เหมาะสมและแนวทางการแก้ไขปัญหา

โดยแบบสอบถามที่ใช้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการโรงสีข้าวและกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือการเข้าไปเกี่ยวข้องกับโครงการประกันรายได้เกษตรกรของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการโรงสีข้าว และกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านทัศนคติต่อการประกันรายได้เกษตรกร ของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการโรงสีข้าว และกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านปัญหาและผลกระทบต่อการประกันรายได้เกษตรกร ของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการโรงสีข้าว และกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ส่วนที่ 5 ข้อมูลด้านข้อเสนอแนะต่อการประกันรายได้เกษตรกร ของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการโรงสีข้าว และกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาโครงการประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในจังหวัดแพร่ มีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านพฤติกรรมและทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการโรงสีข้าว และกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วยค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ย และร้อยละ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการโรงสีข้าว และกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีการแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ โดยมีคะแนนแต่ละระดับดังนี้

ระดับความคิดเห็น	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย แล้วทำการแปลความหมายของระดับคะแนนเฉลี่ยที่ได้ โดยมีหลักเกณฑ์การแปลผล ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	มีความสำคัญในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	มีความสำคัญในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความสำคัญในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความสำคัญในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความสำคัญในระดับน้อยที่สุด

สำหรับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในด้านปัจจัยที่รัฐจำเป็นต้องเข้าไปประกันรายได้เกษตรกรและด้านผลกระทบต่อรัฐบาลผู้ประกอบการโรงสีข้าว ผู้ประกอบการส่งออกข้าวและเกษตรกรจากตอนนโยบายการประกันรายได้เกษตรกร ใช้มาตราส่วนแบบจัดอันดับ (Ranking) โดยมีการแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 4 ระดับ โดยมีคะแนนแต่ละระดับดังนี้

1	หมายถึง	มีความสำคัญเป็นอันดับที่หนึ่ง
2	หมายถึง	มีความสำคัญเป็นอันดับที่สอง
3	หมายถึง	มีความสำคัญเป็นอันดับที่สาม
4	หมายถึง	มีความสำคัญเป็นอันดับที่สี่

โดยในการวิเคราะห์จะกำหนดคะแนนของแต่ละหมายเลข ดังนี้

1	มีค่าคะแนนเท่ากับ	4	คะแนน
2	มีค่าคะแนนเท่ากับ	3	คะแนน
3	มีค่าคะแนนเท่ากับ	2	คะแนน
4	มีค่าคะแนนเท่ากับ	1	คะแนน

จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย เพื่อจะได้แสดงลำดับที่ของข้อมูลว่าข้อมูลใดมีลำดับที่สูงสุด (ค่าเฉลี่ยสูงสุด) และลำดับที่ต่ำกว่าตามลำดับ